

Partyjne sympatie i antypatie – aprobata ugrupowań politycznych w Polsce

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2024

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Motywacje wyborcze wiążą się nie tylko z sympatiami partyjnymi, ale często także z niechęcią wobec jakiegoś ugrupowania czy polityka. Decyzje dokonywane przy urnie wyborczej – jak w przypadku wyboru tzw. mniejszego zła – są wypadkową sympatii i antypatii partyjnych. Po kilku latach ponownie zapytaliśmy Polaków o ich emocjonalny stosunek do poszczególnych partii i ugrupowań politycznych aktualnie aktywnych na naszej scenie politycznej i odgrywających na niej istotną rolę¹. Ankietowani byli proszeni o określenie swego stosunku do każdego z ugrupowań na siedmiostopniowej skali od -3 do +3, której skrajne wartości oznaczały z jednej strony jednoznaczną niechęć (-3), a z drugiej jednoznaczną sympatię (+3), zaś środek skali, czyli zero oznaczał stosunek neutralny lub obojętny.

Spośród uwzględnionych w badaniu partii i ugrupowań relatywnie największą sympatią cieszy się główne ugrupowanie rządzącej koalicji 15 października – Koalicja Obywatelska, pozytywne odczucia wobec niej deklaruje 42% dorosłych Polaków. W skali ogółu uprawnionych do głosowania niewiele mniej sympatyków ma Polska 2050 Szymona Hołowni, którą mniej lub bardziej lubią dwie piąte respondentów (40%). Kolejne miejsca wśród ugrupowań cieszących się największą sympatią zajmują *ex aequo*: druga z partii tworzących koalicyjną Trzecią Droge, czyli Polskie Stronnictwo Ludowe, oraz najsilniejsza partia dzisiejszej opozycji, rok temu jeszcze sprawująca władzę – Prawo i Sprawiedliwość. Sympatię wobec każdego z tych ugrupowań deklaruje 36% badanych. Mniej osób, niespełna jedna trzecia respondentów (31%), wyraża sympatię wobec wysoko ostatnio lokującej się w rankingach poparcia Konfederacji WiN. Jeszcze mniej sympatyków w skali ogółu badanych ma główna partia parlamentarnej lewicy, czyli Nowa Lewica (28%). W naszym rankingu stosunkowo najrzadziej z sympatią społeczną spotykają się dwie partie: słabo znana i nierozpoznawana przez prawie jedną trzecią ankietowanych partia Razem, wchodząca do niedawna w skład sejmowej lewicy, z którą sympatyzuje co piąty respondent (20%), a także bardziej znana, ale mająca raczej niekorzystny wizerunek, Suwerenna Polska, która ostatnio stała się częścią PiS, pozytywnie postrzegana przez 18% badanych.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (413) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiadnim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiadnim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 12 do 22 września 2024 roku na próbie liczącej 941 osób (w tym: 64,2% metodą CAPI, 23,0% – CATI i 12,9% – CAWI).

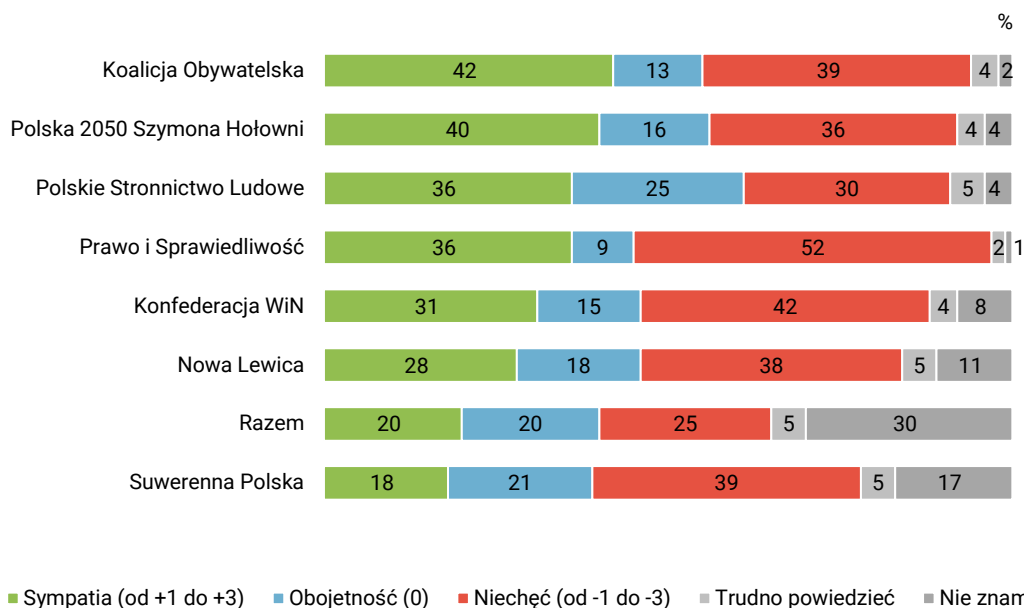
CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcje wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

Ugrupowaniem, które obecnie budzi wśród ogółu Polaków zdecydowanie najwięcej negatywnych emocji, jest rządzące jeszcze rok temu Prawo i Sprawiedliwość – ponad połowa ankietowanych (52%) odnosi się do tej partii z niechęcią. Pozostałe formacje polityczne rzadziej budzą dezaprobatę badanych. Ponad dwie piąte respondentów (42%) z niechęcią odnosi się do Konfederacji WiN. Z nieco mniejszą dezaprobatą badanych spotykają się Koalicja Obywatelska (39%), nieistniejąca już obecnie jako samodzielny byt polityczny Suwerenna Polska (39%) oraz Nowa Lewica (38%). Niewiele słabszą antypatię budzi Polska 2050 Szymona Hołowni (36%). Spośród dobrze znanych i od lat funkcjonujących na politycznej scenie ugrupowań relatywnie najmniej zadeklarowanych przeciwników ma PSL (30%). O jeszcze niższym poziomie niechęci (podobnie zresztą jak i sympatii) można mówić w przypadku najmniej znanego spośród poddanych ocenie ugrupowań – partii Razem (25%).

CBOS

RYS. 1. O każdej z wymienionych partii/ugrupowań, proszę powiedzieć, czy budzi ona/ono Pana(i) sympatię czy też niechęć.

Wskazania respondentów na skali od -3 do +3

Ogólnie rzecz biorąc Polacy oceniają partie polityczne raczej krytycznie, częściej są one traktowane z niechęcią, niż obdarzane sympatią. Jeśli chodzi o bilans ocen, czyli relacje między liczbą sympatyków a głosami niechęci, to stosunkowo najlepiej pod tym względem wypadają ugrupowania rządzącej koalicji.

Relatywnie najlepszym stosunkiem liczby sympatyków do przeciwników może się pochwalić Polskie Stronnictwo Ludowe (36% deklaracji sympatii, wobec 30% – niechęci). Na plus bilans ten wypada również w przypadku Polski 2050 (40% deklaracji sympatii, wobec 36% – niechęci), a także budzącej stosunkowo najwięcej zarówno pozytywnych, jak i negatywnych emocji Koalicji Obywatelskiej (42% deklaracji sympatii, 39% – niechęci).

W odniesieniu do pozostałych ugrupowań głosy dezaprobaty przeważają nad głosami sympatii. Nastawienie to najsilniej dominuje w stosunku do wchodzącej dziś już w skład Prawa i Sprawiedliwości Suwerennej Polski – niechęć wobec tej byłej już partii Zbigniewa Ziobry żywi ponad dwukrotnie więcej badanych, niż wyraża dla niej sympatię (18% deklaracji sympatii, wobec 39% głosów niechęci). Lepiej, choć również *in minus*, wypada bilans liczby przeciwników i sympatyków w przypadku Prawa i Sprawiedliwości (36% deklaracji sympatii, wobec 52% – niechęci). Przeciwnicy dość wyraźnie górują nad zwolennikami również w przypadku Konfederacji WiN (31% deklaracji sympatii, wobec 42% – niechęci), a także głównej partii lewicowej rządzącej koalicji – Nowej Lewicy (28% głosów sympatii, wobec 38% – niechęci). Mniej kontrowersyjnie, choć również raczej niekorzystnie odbierana jest najsłabiej rozpoznawana partia Razem (20% deklaracji sympatii wobec 25% – niechęci).

Opisując swój stosunek do poszczególnych ugrupowań ankietowani posługiwali się siedmiostopniową skalą, mogli więc wybierać nie tylko skrajne wartości, jak -3 i +3, ale także poszczególne punkty między nimi, a zatem stopniować temperaturę swoich uczuć wobec każdego z badanych ugrupowań. Dobrą miarą, pozwalającą syntetycznie uchwycić nie tylko proporcje między sympatykami a zadeklarowanymi przeciwnikami każdego z ugrupowań, ale także siłę pozytywnych i negatywnych nastawień, a jednocześnie wyeliminować różnice wynikające ze stopnia ich znajomości, są średnie ocen.

Po wyeliminowaniu głosów nieznajomości oraz braku opinii okazuje się, że nawet w stosunku do najlepiej wypadających w naszym bilansie ocen partii koalicji rządowej, siła deklaracji sympatii jest nieznacznie słabsza, niż siła głosów dezaprobaty, czyli średnie ocen lokują się po ujemnej stronie skali, choć najbliższej punktu równowagi, czyli zera. Średnie ocen PSL i KO wynoszą odpowiednio -0,07 oraz -0,08, niewiele niższą średnią ma Polska 2050 Szymona Hołowni (-0,15). Stosunek do pozostałych ugrupowań jest już gorszy, budzą one w Polakach więcej silniejszych uczuć negatywnych, których nie równoważą słabsze sympatie. Zbliżone są oceny partii z różnych stron sceny politycznej – partii Razem (-0,38), Konfederacji WiN (-0,41%), Nowej Lewicy (-0,48) czy Prawa i Sprawiedliwości (-0,56). Także w wymiarze średnich ocen najgorzej postrzeganym ugrupowaniem jest nieistniejąca już dziś jako samodzielna partia Suwerenna Polska (-0,80).

Wartość odchylenia standardowego świadczy o tym, że ankietowani stosunkowo najbardziej podzieleni są w opiniach na temat PiS – to w ocenach tego ugrupowania najczęściej pojawiają się zarówno deklaracje dużej sympatii, jak i zdecydowanej dezaprobaty (wartość odchylenia standardowego wynosi 2,35). W niewiele mniejszym stopniu zróżnicowane są opinie o rządzącej KO (2,21). Zatem oba ugrupowania usytuowane po dwóch stronach politycznej barykady, od lat dzielącej naszą scenę polityczną, budzą najwięcej emocji i skrajnych ocen. Tylko trochę mniej kontrowersji i przeciwstawnych opinii wywołują Konfederacja WiN (2,06) oraz Polska 2050 Szymona Hołowni (1,91). Spolaryzowane jest też nastawienie wobec Nowej Lewicy oraz Suwerennej Polski (wartość odchylenia standardowego po 1,84). Relatywnie najmniej skrajnych głosów sympatii bądź antypatii budzą Polskie Stronnictwo Ludowe (1,60) oraz najsłabiej znane respondentom spośród uwzględnionych w badaniu drugie z lewicowych ugrupowań – Razem (1,69).

TABELA 1

Średnie ocen na siedmiopunktowej skali od -3 (zdecydowana niechęć) do +3 (zdecydowana sympatia)		
Oceniane ugrupowania	Średnie	Odchylenia standardowe
Polskie Stronnictwo Ludowe	-0,07	1,60
Koalicja Obywatelska	-0,08	2,21
Polska 2050 Szymona Hołowni	-0,15	1,91
Razem	-0,38	1,69
Konfederacja WiN	-0,41	2,06
Nowa Lewica	-0,48	1,84
Prawo i Sprawiedliwość	-0,56	2,35
Suwerenna Polska	-0,80	1,84

Zmiany na scenie politycznej, które miały miejsce w ciągu ostatnich dwóch dekad, uniemożliwiają pełną analizę postrzegania poszczególnych formacji politycznych w różnych latach. W zasadzie przybliżone porównania można prowadzić tylko w przypadku czterech ugrupowań funkcjonujących na naszej scenie politycznej od początku XXI wieku, jeśli za sukcesora niegdysiejszej Platformy Obywatelskiej uznać dzisiejszą Koalicję Obywatelską, nie zwracać uwagi na kolejnych, zmieniających się koalicjantów Prawa i Sprawiedliwości czy potraktować jako ciągłość sympatii dla partii lewicy – kiedyś Sojuszu Lewicy Demokratycznej, a teraz Nowej Lewicy. W zasadzie tylko Polskie Stronnictwo Ludowe, ze swoim stażem politycznym, pozwala w pełni odpowiedzialnie prześledzić zmiany w sympatiach.

Polskie Stronnictwo Ludowe, tak jak wszystkie inne partie, w analizowanym okresie budziło silniejsze emocje negatywne, niż pozytywne i dlatego uzyskiwało średnie ze znakiem ujemnym. Podobnie jak wszystkie inne ugrupowania PSL był najgorzej postrzegany w 2015 roku, kiedy stanowił część sprawującej jeszcze wówczas władzę koalicji rządowej, zaś najlepszy pod względem społecznej akceptacji był dla niego okres 2016–2024, kiedy średnie ocen niewiele odbiegały *in minus* od środka skali. Postrzeganie tej partii w 2024 roku w porównaniu z rokiem 2016 zmieniło się nieznacznie, choć *in minus*.

Prawo i Sprawiedliwość najlepiej było postrzegane w roku 2006, bezpośrednio po przejęciu władzy (w analizowanym okresie to jeden z dwóch przypadków, kiedy średnia ocen miała znak dodatni, a więc sympatie były silniejsze, niż dezaprobaty), a przedtem na początku wieku, w 2003 roku, kiedy średnia jego ocen była bliska punktu równowagi. Natomiast najgorzej PiS był oceniany w roku 2008, po okresie rządów koalicji PiS–Samoobrona–LPR, dymisji rządu i przegranych wyborach. Obecnie, w porównaniu z początkiem okresu sprawowania władzy po wyborach w 2016 roku, poziom sympatii wobec tego ugrupowania obniżył się. Nie jest to duży spadek, jednak w porównaniu z innymi ugrupowaniami – relatywnie największy.

Platforma Obywatelska, tak jak jej współrządzący wówczas koalicjant PSL, także zbierała najwięcej głosów niechęci w roku 2015, w schyłkowym okresie sprawowania władzy. Natomiast najlepiej była postrzegana w 2008 roku, kilka miesięcy po powołaniu tzw. pierwszego rządu Donalda Tuska (to drugi z dwóch przypadków średniej ze znakiem dodatnim), a także obecnie (jako całe KO), rok po powołaniu

koalicji 15 października i trzeciego gabinetu Donalda Tuska. W ostatnim okresie 2016–2024 jedynie w przypadku PO/KO odnotowaliśmy, wprawdzie niewielki, ale jednak przyrost pozytywnych emocji wobec tego ugrupowania.

Sojusz Lewicy Demokratycznej, a potem **Nowa Lewica** jako blok polityczny spotykała się z najgorszym odbiorem społecznym między 2003 a 2015 rokiem, przy czym ten ostatni rok był, tak jak w przypadku pozostałych ugrupowań, najgorszy w jej historii. Obecnie w porównaniu z 2016 rokiem odczucia wobec tej części lewicy zmieniły się minimalnie, choć także *in minus*. W porównaniu z 2016 rokiem w większym stopniu pogorszył się społeczny odbiór drugiej partii lewicowej – partii **Razem**, która właśnie opuściła współrządzającą koalicję (badanie było przeprowadzone przed tym faktem). Obecnie uczucia negatywne wobec tego ugrupowania silniej przeważają nad pozytywnymi, niż miało to miejsce w 2016 roku.

TABELA 2

Średnie ocen na siedmiopunktowej skali od -3 (zdecydowana niechęć) do +3 (zdecydowana sympatia) według terminów badań							
Oceniane ugrupowania	2002	2003	2006	2008	2015	2016	2024
PSL	-0,36	-0,71	-0,84	-0,40	-1,25	-0,04	-0,07
PO/KO	-0,66	-0,33	-0,29	0,17	-1,11	-0,25	-0,08
Polska 2050 Szymona Hołowni	-	-	-	-	-	-	-0,15
Partia Razem/Razem	-	-	-	-	-1,64	-0,22	-0,38
Konfederacja WiN	-	-	-	-	-	-	-0,41
SLD/Nowa Lewica	-0,48	-1,15	-1,55	-1,24	-1,62	-0,44	-0,48
PiS	-0,03	-0,30	0,25	-0,95	-0,87*	-0,29	-0,56
Suwerenna Polska	-	-	-	-	-	-	-0,80

* Pytanie dotyczyło Prawa i Sprawiedliwości (PiS) wraz z Polską Razem, Prawicą Rzeczypospolitą i Solidarną Polską

Do sympatyków **Koalicji Obywatelskiej** nieco częściej zaliczają się kobiety (45%), niż mężczyźni (39%). Niewielkie znaczenie dla deklaracji sympatii wobec KO ma wiek badanych – stosunkowo bardziej przychylni tej formacji są respondenci między 45 a 54 rokiem życia (46% deklaracji sympatii). Sympatiom wobec KO wyraźnie sprzyjają: wyższy poziom wykształcenia i, co się z tym wiąże, wyższy status społeczno-zawodowy oraz materialny, a także zamieszkiwanie w mieście, zwłaszcza dużym. Sympatię dla KO deklaruje większość ankietowanych z wyższym wykształceniem (54% badanych z tej grupy) oraz ponad połowa mieszkańców dużych miast (liczących od 100 tys. do 500 tys. ludności – 54%) i największych aglomeracji (od 500 tys. mieszkańców – 58%), a także większość badanych deklarujących wysokie dochody na osobę w rodzinie (od 4000 do 5999 zł – 52%), a zwłaszcza o dochodach powyżej 6000 zł *per capita* (64%) oraz osób nieuczestniczących w praktykach religijnych (56%). Spośród grup społeczno-zawodowych do sympatyków KO częściej niż inni zaliczają się pracownicy administracyjno-biurowi (64%), osoby pracujące na własny rachunek (54%) oraz przedstawiciele kadry kierowniczej i samodzielni specjaliści (51%).

Z kolei większą niż przeciętnie niechęć ugrupowanie to budzi wśród mężczyzn (44%, wobec 34% wśród kobiet). Częściej niż przeciętnie nie lubią KO mieszkańcy wsi (45%), osoby z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym (odpowiednio 44% i 43%), negatywnie oceniające swoje

warunki materialne (50%), ale przede wszystkim respondenci uczestniczący w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu (69%). Spośród grup społeczno-zawodowych głównie z rządzących ugrupowań ma najwięcej przeciwników wśród osób bezrobotnych (51%), robotników – zarówno niewykwalifikowanych (50%), jak i wykwalifikowanych (48%), a także wśród badanych zajmujących się domem lub niepracujących z innych powodów (48%) – zob. tabelę aneksową 1.

Co ciekawe, także sympatie dla najsilniejszej dziś partii opozycyjnej, czyli **Prawa i Sprawiedliwości** wyraźnie częściej deklarują kobiety (41%), niż mężczyźni (31%). Poza wyglądającymi podobnie zróżnicowaniami w zależności od płci, zestawienie partyjnych sympatii, a z drugiej strony – niechęci wobec KO i PiS wskazuje, że także w ujęciu społeczno-demograficznym ugrupowania te stanowią dla siebie swoistą antytezę. Największą sympatią KO cieszy się tam, gdzie PiS budzi największą dezaprobatę i odwrotnie – niechęć do KO jest największa tam, gdzie sympatie dla PiS są najsilniejsze. Prawo i Sprawiedliwość ma najwięcej sympatyków wśród ankietowanych blisko związanych z Kościołem, uczestniczących w praktykach religijnych częściej niż raz w tygodniu (67%) lub raz w tygodniu (54%) oraz deklarujących prawicowe poglądy polityczne (64%). Ponadto częściej niż przeciętnie odnoszą się do PiS z sympatią osoby osiągające najniższe dochody *per capita* (do 1999 zł – 58%) i negatywnie oceniające swoje warunki materialne (51%), a także badani słabo wykształceni – z wykształceniem podstawowym (59%) i zasadniczym zawodowym (46%) oraz respondenci starsi wiekiem – w wieku 55–64 lata (49%) oraz powyżej 64 roku życia (45%), mieszkańcy wsi (45%), a w grupach społeczno-zawodowych – osoby zajmujące się domem (55%), bezrobotni (52%), emeryci (48%) i pracownicy usług (45%).

Również w przypadku PiS niechęć wobec tej partii częściej deklarują mężczyźni (58%), niż kobiety (47%). Poza tym do zdeklarowanych przeciwników PiS najczęściej zaliczają się osoby o lewicowych poglądach politycznych (87%), w ogóle nieuczestniczące w praktykach religijnych (79%), osiągające dochody powyżej 3000 zł na osobę w rodzinie (zob. tabelę aneksową 2) i zadowolone ze swoich warunków materialnych (60%), a także mieszkańcy dużych miast, liczących powyżej 100 tys. ludności (od 100 tys. do 499 tys. mieszkańców – 66% głosów dezaprobaty, powyżej 500 tys. – 75%), ludzie młodzi, w wieku między 18 a 24 rokiem życia (72%) oraz o dekadę starsi (od 25 do 34 lat – 69%) oraz respondenci z wyższym wykształceniem (71%). Spośród grup społeczno-zawodowych ze szczególną niechęcią traktują PiS pracownicy administracyjno-biurowi (77%), uczniowie i studenci (75%), przedstawiciele kadry kierowniczej i samodzielni specjaliści (73%) oraz osoby pracujące na własny rachunek (69%).

Zajmująca od kilku miesięcy trzecie miejsce w naszym rankingu popularności partii politycznych **Konfederacja Wolność i Niepodległość** budzi najwięcej ciepłych uczuć wśród osób określających swoje poglądy polityczne jako prawicowe – sympatyzuje z nią ponad połowa spośród nich (52%), a także wśród badanych pracujących w prywatnych gospodarstwach rolnych (46%). Odwrotnie niż to ma miejsce w przypadku KO i PiS, wyraźnie częściej pozytywnie postrzegają to ugrupowanie mężczyźni (39%), niż kobiety (25%). Ponadto Konfederacja WiN ma relatywnie więcej sympatyków wśród osób w wieku między 24 a 44 rokiem życia (34%), ale przede wszystkim wśród badanych w wieku 55–64 lata (37%), z wykształceniem zasadniczym zawodowym (36%), osiągających średnie dochody *per*

capita (od 3000 do 3900 zł – 39%) oraz wśród respondentów uczestniczących w praktykach religijnych raz w tygodniu (36%) lub rzadziej (35%). Spośród grup społeczno-zawodowych Konfederacja WiN najbardziej podoba się robotnikom wykwalifikowanym (53%), a także osobom pracującym na własny rachunek (44%), rolnikom, technikom i średniemu personelowi oraz robotnikom niewykwalifikowanym (po 38%).

Z kolei najwięcej głosów niechęci Konfederacja zbiera wśród osób o lewicowych poglądach politycznych (74%), a także w ogóle nieuczestniczących w praktykach religijnych (62%). Ponadprzeciętnie często nie lubią jej mieszkańcy największych miast (liczących ponad 500 tys. ludności – 60%), osoby z wyższym wykształceniem (57%), o najwyższych dochodach *per capita* (powyżej 6000 zł – 58%) oraz respondenci najmłodszy, w wieku od 18 do 24 lat (55%). Spośród grup społeczno-zawodowych z największą niechęcią do Konfederacji WiN odnoszą się pracownicy administracyjno-biurowi (66%), uczniowie i studenci (60%), kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem (57%) oraz osoby bezrobotne (52%) – zob. tabelę aneksową 3.

Polska 2050 Szymona Hołowni, obecnie część koalicji Trzecia Droga, cieszy się wyraźnie większą aprobatą wśród mieszkańców dużych miast (odpowiednio 52% deklaracji wśród mieszkańców miast liczących od 100 tys. do 500 tys. ludności i 48% – wśród mieszkańców miast powyżej 500 tys.), niż mniejszych, a zwłaszcza wsi. Płeć słabo różnicuje poparcie dla Polski 2050, natomiast sympatiom dla tego ugrupowania wyraźnie sprzyja wyższy poziom wykształcenia. O ile wśród osób z wykształceniem podstawowym sympatie deklaruje tylko 22% ankietowanych, to wśród badanych z wykształceniem wyższym odsetek ten jest ponad dwukrotnie większy (50%). Pozytywne uczucia wobec partii Szymona Hołowni wyraźnie zależą od poziomu dochodów *per capita* – im są one wyższe, tym częstsze wśród badanych sympatie dla tej partii. Zdecydowanie najwięcej sympatyków ma ona wśród osób najlepiej sytuowanych – aż 58% z nich z aprobatą odnosi się do ugrupowania Szymona Hołowni. Spośród grup społeczno-zawodowych sympatie dla Polski 2050 najczęściej żywią pracownicy administracyjno-biurowi (55%) oraz badani pracujący na własny rachunek (54%). Ugrupowanie to, podobnie jak KO, jest partią częściej aprobowaną przez osoby deklarujące raczej słabsze niż silniejsze związki z Kościołem, choć obserwowana zależność jest trochę mniej widoczna niż w przypadku KO. Do sympatyków Polski 2050 znacznie częściej zaliczają się osoby praktykujące sporadycznie (raz lub dwa razy w miesiącu – 49%) oraz w ogóle niebiorące udziału w praktykach religijnych (50%), natomiast rzadziej respondenci deklarujący udział w praktykach religijnych raz w tygodniu (31% deklaracji sympatii), a zwłaszcza osoby uczestniczące w nich kilka razy w tygodniu (18%).

Ugrupowania Szymona Hołowni w większym stopniu nie lubią mężczyźni (41%), niż kobiety (32%). Ponadto do przeciwników Polski 2050 częściej niż przeciętnie zaliczają się mieszkańcy wsi (45%), osoby z wykształceniem podstawowym lub zasadniczym zawodowym (odpowiednio 42% i 40%), badani o najniższych dochodach *per capita* (39%), a przede wszystkim osoby negatywnie oceniające swoją sytuację materialną (57%). Spośród grup społeczno-zawodowych najczęściej są to: rolnicy (49%), osoby bezrobotne (47%), robotnicy wykwalifikowani (45%) i niewykwalifikowani (46%). Silniej niż cechy położenia społeczno-demograficznego czy status społeczno-zawodowy i majątkowy negatywne nastawienie do partii Szymona Hołowni określa stosunek badanych do praktyk religijnych

– najwięcej przeciwników ugrupowanie to ma wśród osób biorących udział w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu (55%) – zob. tabelę aneksową 4.

Inaczej wygląda społeczny przekrój sympatyków drugiego z ugrupowań tworzących Trzecią Drogę – **Polskiego Stronnictwa Ludowego**. Przede wszystkim sympatie dla tej partii są dość słabo zróżnicowane w zależności od cech społeczno-demograficznych, zarówno poziomu wykształcenia, położenia ekonomicznego, jak i miejsca zamieszkania czy stosunku do praktyk religijnych. Sympatie dla PSL dość wyraźnie rosną wraz z wiekiem badanych. Najwięcej sympatyków partia ta ma wśród najstarszych respondentów, osób powyżej 65 roku życia (48%), badanych z wykształceniem zasadniczym zawodowym (41%), ale też – niewiele rzadziej – osób legitymujących się dyplomem wyższej uczelni (37%). Relatywnie najrzadziej z aprobatą odnoszą się do niej osoby z wykształceniem podstawowym (32%). Co interesujące, obecnie do sympatyków PSL częściej zaliczają się mieszkańcy miast, niż wsi. Stosunkowo najwięcej sympatyków partia ma wśród mieszkańców małych miast (do 20 tys. ludności – 42%), ale niewiele rzadziej zaliczają się do nich mieszkańcy miast średnich (20-100 tys. – 38%), a nawet największych aglomeracji (38%). Spośród mieszkańców wsi z sympatią do PSL odnosi się tylko jedna trzecia (34%). Z ugrupowaniem tym częściej sympatyzują osoby o średnich dochodach *per capita*, oceniające własne warunki materialne jako przeciętne, ani dobre ani złe (41%). Częściej niż inni pozytywnie odnoszą się do PSL badani uczestniczący w praktykach religijnych 1–2 razy w miesiącu (43%), natomiast najrzadziej osoby biorące w nich udział kilka razy w tygodniu (29% deklaracji sympatii).

Z kolei niechęć do PSL częściej niż inni deklarują osoby młode, choć nie najmłodsze – w wieku między 25 a 34 rokiem życia (42%), o prawicowych poglądach politycznych (41%), mieszkańcy największych miast (powyżej 500 tys. – 38%), a spośród grup społeczno-zawodowych średni personel i technicy (39%), robotnicy wykwalifikowani i niewykwalifikowani (odpowiednio 37% i 36%) oraz – co warto odnotować ze względu na dotychczas tradycyjny elektorat tego ugrupowania – rolnicy (38%), a zwłaszcza osoby pracujące w prywatnych gospodarstwach rolnych (43%). Jednak największą niechęć wobec PSL żywią osoby blisko związane z Kościołem – praktykujące kilka razy w tygodniu (51%) – zob. tabelę aneksową 5.

Kolejne z ugrupowań wchodzących w skład aktualnej koalicji rządowej, **Nowa Lewica** ma z oczywistych względów najwięcej sympatyków wśród osób o lewicowych poglądach politycznych (62%). Minimalnie częściej popierają ją kobiety (29%), niż mężczyźni (26%), ale jednocześnie mężczyźni nie lubią jej dużo bardziej niż kobiety (odpowiednio 47% i 29% głosów niechęci). Nowej Lewicy najbardziej przychylni są mieszkańcy dużych miast, liczących ponad 100 tys. mieszkańców (od 100 tys. do 500 tys. mieszkańców – 41% głosów sympatii, powyżej 500 tys. – 38%), a także osoby z wyższym wykształceniem (35%), osiągające dochody powyżej 3000 zł na osobę w rodzinie (zob. tabelę aneksową 6) oraz respondenci w ogóle niebiorący udziału w praktykach religijnych (38%). Spośród grup społeczno-zawodowych szczególną sympatią Nową Lewicę darzą pracownicy administracyjno-biurowi (37%), kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem (35%), emeryci (32%) oraz uczniowie i studenci (31%).

Poza mężczyznami największą niechęć Nowa Lewica budzi wśród osób deklarujących prawicowe poglądy polityczne (65%), respondentów blisko związanych z Kościołem i częściej niż raz w tygodniu biorących udział w praktykach religijnych (62%), a także chodzących do kościoła raz na tydzień (42%), mieszkających na wsi (42%) i respondentów mających od 25 do 34 lat (44%). Spośród grup społeczno-zawodowych z ponadprzeciętną dezaprobatą odnoszą się do Nowej Lewicy osoby bezrobotne (55%), robotnicy (niewykwalifikowani – 49%, wykwalifikowani – 46%), technicy i średni personel (45%), a także osoby pracujące na własny rachunek (43%) – zob. tabelę aneksową 6.

Z powodu małej popularności i słabej znajomości wśród ogółu badanych, deklaracje dotyczące aprobaty *versus* dezaprobaty dla partii **Razem** – która w momencie badania była jeszcze częścią (choć „pasywną”) koalicji rządowej, a obecnie przeszła do opozycji – są mało zróżnicowane. Można powiedzieć, że nieco częściej z sympatią odnoszą się do niej osoby o poglądach lewicowych (43%), w ogóle nieuczestniczące w praktykach religijnych (31%), o wyższych bądź średnich dochodach *per capita* (zob. tabelę aneksową 7), częściej mieszkające w dużych miastach (liczących od 100 tys. do 500 tys. mieszkańców – 27% głosów sympatii, powyżej 500 tys. – 32%) oraz najmłodszy respondent, w wieku od 18 do 24 lat (30%). W grupach społeczno-zawodowych są to uczniowie i studenci (32%), pracownicy administracyjno-biurowi (30%) oraz kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem (27%).

Z niechęcią do partii Razem dużo częściej odnoszą się mężczyźni (32% głosów niechęci), niż kobiety (19%). Jeśli chodzi o wiek – co ciekawe – to najczęściej głosów dezaprobaty partia Razem zbiera wśród osób o dekadę starszych od tych, którzy ją najbardziej lubią, czyli wśród respondentów w wieku od 25 do 34 lat (41%). Częściej z niechęcią odnoszą się do niej także badani o prawicowych poglądach politycznych (37%), osiągający najwyższe dochody *per capita* (6000 zł lub więcej – 36%), mieszkający w największych aglomeracjach (34%), nieco częściej osoby z wyższym wykształceniem (31%). Spośród grup społeczno-zawodowych ze szczególną dezaprobatą odnoszą się do partii Razem robotnicy niewykwalifikowani (38%) i – nieco rzadziej – wykwalifikowani (32%), osoby bezrobotne (37%), kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem (36%), a także średni personel i technicy (35%) – zob. tabelę aneksową 7.

SYMPATIE I ANTYPATIE ELEKTORATÓW GŁÓWNYCH UGRUPOWAŃ POLITYCZNYCH

Spośród wszystkich ugrupowań najczęściej zagorzałych sympatyków we własnym elektoracie ma PiS (średnia ocen 2,40). Jednocześnie wyborcy PiS tylko słabo sympatyzowali z wchodzącą już dziś w skład PiS, a w naszym badaniu występującą jeszcze samodzielnie, Suwerenną Polską (średnia 0,73). Niewiele słabsze niż w przypadku PiS są sympatie dla własnej partii wśród wyborców jego największego konkurenta – KO (średnia 2,24). Z tymi, cieszącymi się największym poparciem ugrupowaniami dzisiejszej sceny politycznej ich wyborcy identyfikują się silniej, niż ma to miejsce w przypadku elektoratów pozostałych liczących się dziś formacji. Słabsze niż w elektoratach PiS i KO są

sympatie dla własnej partii zadeklarowanych wyborców Konfederacji WiN (średnia 1,81) oraz sympatie popierających blok Lewicy dla jego głównej partii – Nowej Lewicy (średnia 1,81). Partia Biedronia i Czarzastego jest też – uwzględniając oceny lewicowego elektoratu – najwyraźniej ważniejszym, istotniejszym tożsamościowo elementem tego bloku, niż będąca dziś już poza jego strukturą partia Razem. W elektoracie całego bloku Lewicy sympatie dla partii Razem (średnia 1,31) okazały się nieco słabsze niż dla Nowej Lewicy (średnia 1,81). Jednak najsłabsze i najbardziej niejednorodne są sympatie zwolenników koalicyjnej Trzeciej Drogi wobec tworzących ją ugrupowań. Obserwujemy też wyraźną różnicę w stosunku, jaki ten elektorat ma do każdej z partii wchodzących w skład tej koalicji z osobna. Wyborcy Trzeciej Drogi to w dużo większym stopniu sympatycy partii Polska 2050 Szymona Hołowni (średnia 1,63), niż PSL Władysława Kosiniaka-Kamysza (średnia 0,76). Dodatkowo warto zauważyć, że wyborcy koalicji Trzecia Droga nieco silniej sympatyzują z KO (średnia w tym elektoracie 0,87), niż współtworzącym tę koalicję PSL.

TABELA 3

Średnie ocen na siedmiopunktowej skali od -3 (zdecydowana niechęć) do +3 (zdecydowana sympatia) w potencjalnych elektoratach partii politycznych					
Oceniane ugrupowania	Potencjalne elektoraty*				
	KO	Trzecia Droga	Lewica	PiS	Konfederacja WiN
Koalicja Obywatelska	2,24	0,87	0,95	-1,78	-1,72
Polska 2050 Szymona Hołowni	1,29	1,63	0,18	-1,45	-1,36
Polskie Stronnictwo Ludowe	0,66	0,76	-0,46	-0,47	-0,81
Nowa Lewica	0,79	0,08	1,81	-1,60	-2,07
Razem	0,29	0,29	1,31	-1,21	-1,60
Prawo i Sprawiedliwość	-2,66	-1,87	-2,53	2,40	-0,93
Suwerenna Polska	-1,93	-0,98	-2,56	0,73	-0,70
Konfederacja WiN	-1,71	-1,03	-2,39	0,47	1,81

* Wyróżnione na podstawie deklaracji udziału w hipotetycznych wyborach, gdyby miały się one odbywać w najbliższą niedzielę po badaniu, oraz deklaracji poparcia w nich konkretnych ugrupowań

A jak wśród zwolenników poszczególnych ugrupowań rozkładają się sympatie i antypatie wobec formacji innych, niż własne?

Najczęściej sympatię wobec KO deklarują wyborcy ugrupowań, z którymi partia ta tworzy koalicję rządową. Nieco bardziej lubią ją zwolennicy Lewicy, niż Trzeciej Drogi – niespełna trzy czwarte wyborców Lewicy (72%) odnosi się z sympatią do KO (przy 13% głosów niechęci), podczas gdy podobnie ciepłe odczucia wśród wyborców Trzeciej Drogi zgłaszają niespełna dwie trzecie (63%), zaś jedna piąta (20%) wręcz nie lubi KO. Wśród pozostałych ugrupowań KO jest zdecydowanie nielubiane, przy czym z minimalnie większą niechęcią spotyka się w elektoracie Konfederacji WiN (76% głosów niechęci), niż wieloletniego rywala – PiS (72% głosów niechęci). Jednak w obu tych elektoratach zdarzają się i tacy, którym KO wydaje się nawet sympatyczne (odpowiednio 16% i 14%).

TABELA 4

Elektoraty ugrupowań politycznych	Czy, ogólnie rzecz biorąc, KO budzi Pana(i) sympatię czy też niechęć? (skala od -3 do +3)			
	Sympatia (od +1 do +3)	Obojętność (0)	Niechęć (od -1 do -3)	Trudno powiedzieć / Nie znam
	w procentach			
KO	91	3	4	1
Lewica	72	11	13	4
Trzecia Droga	63	13	20	5
Konfederacja WiN	16	8	76	0
PiS (wraz z SP)	14	9	72	5

Sympatycy **PiS** właściwie nie lubią żadnej innej partii poza własną i *vice versa* – żaden z elektoratów pozostałych ugrupowań nie lubi tego ugrupowania. Nawet wśród zwolenników teoretycznie najbliższej im ze względów światopoglądowych Konfederacji WiN, PiS dwa razy częściej budzi niechęć (60%) niż sympatię (30%). Spośród ugrupowań tworzących aktualną koalicję rządową, na PiS minimalnie bardziej przychylnie spoglądają wyborcy Trzeciej Drogi, jednak nawet wśród nich liczba głosów niechęci (80%) ponad sześciokrotnie przewyższa odsetek głosów sympatii (13%). Rok po zdobyciu władzy wyborcy KO w wyraźnie większym stopniu nie lubią PiS (94% głosów niechęci), niż odwrotnie (72%). Jednak w jeszcze większym stopniu z antypatią odnoszą się do PiS zwolennicy Lewicy (96% głosów niechęci) – jest to w ogóle najwyższy odnotowany w tym badaniu odsetek głosów dezaprobaty spośród wszystkich elektoratów.

TABELA 5

Elektoraty ugrupowań politycznych	Czy, ogólnie rzecz biorąc, PiS budzi Pana(i) sympatię czy też niechęć? (skala od -3 do +3)			
	Sympatia (od +1 do +3)	Obojętność (0)	Niechęć (od -1 do -3)	Trudno powiedzieć / Nie znam
	w procentach			
PiS (wraz z SP)	94	4	1	1
Konfederacja WiN	30	10	60	0
Trzecia Droga	13	6	80	2
KO	2	3	94	1
Lewica	0	4	96	0

W naszym badaniu uwzględniliśmy jeszcze jako samodzielny byt polityczny **Suwerenną Polskę**, która obecnie jest już częścią PiS. Na podsumowanie funkcjonowania tego ugrupowania warto poświęcić jego postrzeganiu nieco uwagi. Nawet dla wyborców PiS Suwerenna Polska pozostawała w dużej mierze partią nieznaną – co piąty zadeklarowany wyborca PiS nie wiedział, co to za ugrupowanie lub nie potrafił się do niego ustosunkować. Wśród sympatyków zjednoczonej prawicy Suwerenna Polska budziła umiarkowaną sympatię (45%, przy 16% głosów niechęci), a wśród pozostałych ugrupowań nawet bliscy jej ideowo zwolennicy Konfederacji WiN prawie dwa razy częściej odnosili się do niej z niechęcią (39%), niż z sympatią (21%). Jednak największą niechęć wobec Suwerennej Polski odczuwali wyborcy Lewicy (76%) i KO (70%), zaś sympatykom Trzeciej Drogi partia ta była ponadprzeciętnie często obojętna (30%).

TABELA 6

Elektoraty ugrupowań politycznych	Czy, ogólnie rzecz biorąc, Suwerenna Polska budzi Pana(i) sympatię czy też niechęć? (skala od -3 do +3)			
	Sympatia (od +1 do +3)	Obojętność (0)	Niechęć (od -1 do -3)	Trudno powiedzieć / Nie znam
	w procentach			
PiS (wraz z SP)	45	18	16	20
Konfederacja WiN	21	20	39	21
Trzecia Droga	9	30	44	17
KO	8	13	70	8
Lewica	0	4	76	20

Z kolei **Konfederacja WiN** wśród zadeklarowanych wyborców PiS ponad dwa razy częściej budzi sympatię (46%), niż niechęć (22%). Nie jest to jednak uczucie wzajemne, bo przypomnijmy, że w elektoracie Konfederacji PiS dwa razy częściej spotykał się z dezaprobatą, niż sympatią. Natomiast z największą niechęcią do Konfederacji odnoszą się wyborcy Lewicy (85%) oraz KO (76%). Również ponad połowa zwolenników Trzeciej Drogi odczuwa wobec tego ugrupowania niechęć (54%), głosy sympatii zdarzają się w tym elektoracie ponad trzy razy rzadziej (17%).

TABELA 7

Elektoraty ugrupowań politycznych	Czy, ogólnie rzecz biorąc, Konfederacja WiN budzi Pana(i) sympatię czy też niechęć? (skala -3 do +3)			
	Sympatia (od +1 do +3)	Obojętność (0)	Niechęć (od -1 do -3)	Trudno powiedzieć / Nie zna
	w procentach			
Konfederacja WiN	83	6	11	0
PiS (wraz z SP)	46	16	22	16
Trzecia Droga	17	18	54	11
KO	12	8	76	4
Lewica	4	9	85	2

Co zrozumiałe, **Polska 2050** budzi najwięcej ciepłych uczuć wśród zwolenników Trzeciej Drogi (89%), ale tylko z nieco mniejszą sympatią spoglądają w jej kierunku także wyborcy KO (81%). Rządziej sympatie wobec partii Szymona Hołowni deklarują zwolennicy Lewicy (46%), a ponad jedna czwarta spośród nich nawet jej nie lubi (28%). Zarówno Konfederacja, jak i PiS odnoszą się do tego ugrupowania z wyraźną niechęcią (odpowiednio 68% i 64% głosów dezaprobaty), głosy sympatii zdarzają się w tych elektoratach ponad trzykrotnie rzadziej.

TABELA 8

Elektoraty ugrupowań politycznych	Czy, ogólnie rzecz biorąc, Polska 2050 Szymona Hołowni budzi Pana(i) sympatię czy też niechęć? (skala od -3 do +3)			
	Sympatia (od +1 do +3)	Obojętność (0)	Niechęć (od -1 do -3)	Trudno powiedzieć / Nie znam
	w procentach			
Trzecia Droga	89	3	8	0
KO	81	7	10	1
Lewica	46	25	28	1
Konfederacja WiN	18	12	68	3
PiS (wraz z SP)	17	12	64	8

Symptomatyczne jest, że sympatie wobec **PSL** są minimalnie silniejsze w elektoracie KO (61%), niż wśród zadeklarowanych wyborców całej koalicji Trzecia Droga, w skład której ta partia wchodzi (58%). Obecną sytuację w koalicji rządowej dobrze ilustruje fakt, że do PSL częściej z dezaprobatą, niż sympatią odnoszą się dziś wyborcy Lewicy (48% głosów niechęci, wobec 30% głosów sympatii), partii współtworzącej rząd. Ta przewaga głosów niechęci wobec PSL jest nawet silniejsza, niż ma to miejsce w przypadku opozycyjnego PiS (odpowiednio 41% wobec 31%). Jednak najwięcej głosów antypatii partia Władysława Kosiniaka-Kamysza zbiera wśród wyborców Konfederacji WiN – ponad połowa spośród nich (56%) traktuje PSL z niechęcią.

TABELA 9

Elektoraty ugrupowań politycznych	Czy, ogólnie rzecz biorąc, Polskie Stronnictwo Ludowe budzi Pana(i) sympatię czy też niechęć? (skala od -3 do +3)			
	Sympatia (od +1 do +3)	Obojętność (0)	Niechęć (od -1 do -3)	Trudno powiedzieć / Nie znam
	w procentach			
KO	61	21	14	4
Trzecia Droga	58	21	18	3
Lewica	30	20	48	2
PiS (wraz z SP)	31	21	41	7
Konfederacja WiN	20	23	56	1

Nową Lewicę, poza własnym lewicowym elektoratem, darzy sympatią ponad połowa zwolenników KO (58%), głosy dezaprobaty zdarzają się tu prawie czterokrotnie rzadziej (15%). Jednak, tak jak miało to miejsce do tej pory, uczucia zwolenników KO wobec Lewicy nie dorównują sympatiom lewicowców wobec KO (72% głosów sympatii). Częściej z sympatią (35%), niż z obojętnością (31%) czy niechęcią (22%) odnosi się do Lewicy elektorat Trzeciej Drogi, nie jest to jednak wynik wskazujący na jakies silniejsze więzy poza bieżącymi, które łączyłyby te ugrupowania. Przypomnijmy, że jednocześnie 48% elektoratu Lewicy nie lubi PSL, a 28% – nie darzy sympatią Polski 2050. Najczęściej i w zdecydowanej większości Nowej Lewicy nie lubią wyborcy Konfederacji WiN (80%) oraz PiS (62%).

TABELA 10

Elektoraty ugrupowań politycznych	Czy, ogólnie rzecz biorąc, Nowa Lewica budzi Pana(i) sympatię czy też niechęć? (skala od -3 do +3)			
	Sympatia (od +1 do +3)	Obojętność (0)	Niechęć (od -1 do -3)	Trudno powiedzieć / Nie zna
	w procentach			
Lewica	83	6	6	4
KO	58	19	15	8
Trzecia Droga	35	31	22	13
PiS (wraz z SP)	10	9	62	19
Konfederacja WiN	5	9	80	6

Partia Razem ciągle pozostaje ugrupowaniem stosunkowo mało znanym, najczęściej nie rozpoznają jej lub nie potrafią ocenić wyborcy PiS (43%) i Trzeciej Drogi (29%). Ugrupowanie Adriana Zandberga budzi sympatię większości jego byłych (a w momencie badania jeszcze aktualnych) koalicjantów z sejmowej Lewicy (63%). Przed zerwaniem sojuszu wspierającego rząd także wyborcy KO częściej odnosili się do partii Razem z sympatią (42%), niż z niechęcią (23%). Podobnie, choć z mniejszą intensywnością, ustosunkowywali się do niej zwolennicy Trzeciej Drogi (odpowiednio 30% wobec 9%). Natomiast ponad pięć razy częściej z dezaprobatą niż akceptacją traktują to ugrupowanie wyborcy PiS (36% głosów niechęci, wobec 7% sympatii), a najbardziej nie lubi Razem elektorat Konfederacji – ponad połowa jej wyborców (51%) deklaruje niechęć wobec tej partii.

TABELA 11

Elektoraty ugrupowań politycznych	Czy, ogólnie rzecz biorąc, partia Razem budzi Pana(i) sympatię czy też niechęć? (skala od -3 do +3)			
	Sympatia (od +1 do +3)	Obojętność (0)	Niechęć (od -1 do -3)	Trudno powiedzieć / Nie znam
	w procentach			
Lewica	63	15	4	17
KO	42	20	23	15
Trzecia Droga	30	33	9	29
Konfederacja WiN	10	13	51	25
PiS (wraz z SP)	7	15	36	43

Polacy, tak jak w poprzednich latach, krytycznie oceniają partie polityczne. Częściej są one odbierane z niechęcią, niż obdarzane sympatią czy choćby traktowane neutralnie, a średnie ich ocen lokują się po ujemnej stronie skali. Spośród uwzględnionych w badaniu ugrupowań relatywnie największą sympatią cieszą partie rządzącej koalicji – Koalicja Obywatelska oraz Polska 2050 Szymona Hołowni, sympatie do każdej z nich deklaruje po dwie piąte dorosłych Polaków. Natomiast zdecydowanie najwięcej głosów niechęci zbiera rządzące jeszcze rok temu Prawo i Sprawiedliwość, nie lubi go ponad połowa ankietowanych.

Relatywnie najlepszym stosunkiem liczby sympatyków do przeciwników mogą się pochwalić Polskie Stronnictwo Ludowe i Polska 2050. Pozytywnie wypada także bilans deklaracji sympatii i niechęci wobec Koalicji Obywatelskiej, w ocenach pozostałych ugrupowań głosy dezaprobaty przeważają nad głosami sympatii. Jeśli chodzi o średnie ocen, to najlepiej wypadają PSL, KO i Polska 2050, stosunek do pozostałych ugrupowań jest już gorszy.

Polacy są stosunkowo najbardziej podzieleni w ocenach obu partii od lat wyznaczających główną oś podziałów politycznych na naszej scenie – PiS i KO. Sporo skrajnych ocen zarówno pozytywnych, jak i negatywnych budzi także Konfederacja WiN.

W porównaniu z ostatnim badaniem z 2016 roku jedynie w przypadku PO i jej sukcesorki KO odnotowaliśmy niewielki przyrost pozytywnych emocji. Pozostałe ugrupowania, choć w niewielkim stopniu, to jednak straciły sympatyków, w relatywnie największym stopniu PiS.

Spośród wszystkich ugrupowań najwięcej zagorzałych sympatyków we własnym elektoracie mają PiS i – tylko niewiele mniej – KO. Najsłabsze i najbardziej niejednorodne są sympatie zwolenników Trzeciej Drogi, wyborcy tej koalicji to w dużo większym stopniu sympatycy Polski 2050, niż PSL.

Opracowali

Agnieszka Cybulska

i Krzysztof Pankowski

TABELA 1

		O każdym z wymienionych niżej ugrupowań proszę powiedzieć, czy budzi ono Pana(i) sympatię czy też niechęć? Koalicja Obywatelska					Liczba osób
		Niechęć	Obojętność	Sympatia	Nie znam	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		39	13	42	2	4	808
Płeć	Mężczyźni	44	12	39	2	3	386
	Kobiety	34	14	45	3	4	422
Wiek	18–24 lata	38	17	42	1	2	73
	25–34	42	12	43	2	1	125
	35–44	39	12	44	1	4	160
	45–54	32	14	46	5	3	130
	55–64	41	13	42	2	2	123
	65 lat i więcej	39	12	39	3	7	197
Miejsce zamieszkania	Wieś	45	14	34	3	3	326
	Miasto do 19 999	34	17	41	1	6	110
	20 000 – 99 999	36	15	43	3	2	154
	100 000 – 499 999	30	10	54	2	3	118
	500 000 i więcej mieszk.	34	3	58		5	100
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	44	12	26	6	13	116
	Zasadnicze zawodowe	43	16	36	2	3	169
	Średnie	38	13	44	3	3	280
	Wyższe	34	11	54		1	243
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	36	11	51		2	116
	Średni personel, technicy	40	22	38			34
	Pracownicy adm.-biurowi	25	11	64			67
	Pracownicy usług	30	16	45	3	7	55
	Robotnicy wykwalifikowani	48	9	41		2	93
	Robotnicy niewykwalifik.	50	24	14	3	9	26
	Rolnicy	45	12	32	7	4	29
	Pracujący na własny rach.	35	10	54	2		39
	Bezrobotni	51	7	36	5		16
	Emeryci	40	10	40	2	7	212
	Renciści	32	20	38	5	5	44
	Uczniowie i studenci	34	13	47	3	3	38
	Zajmujący się domem i inni	48	23	21	8		39
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	35	13	49		3
spółce właścicieli prywatnych i państwa		40	16	42	2	1	98
sekt. prywat. poza rolnict.		36	12	48	2	2	221
prywatnym gosp. rolnym		50	14	32		4	25
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	40	20	29	5	5	128
	Od 2000 do 2999 zł	40	17	38	3	3	143
	Od 3000 do 3999 zł	42	11	43		4	114
	Od 4000 do 5999 zł	38	6	52	0	3	106
	6000 zł i więcej	29	6	64	1		62
	Trudno powiedzieć	45	10	36	4	5	114
	Odmowa odpowiedzi	33	14	49	1	4	142
Ocena własnych war. mater.	Złe	50	11	21	3	15	58
	Średnie	38	15	41	3	3	304
	Dobre	37	12	46	2	3	445
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	69	4	16	7	3	37
	Raz w tygodniu	47	15	32	2	4	265
	1–2 razy w miesiącu	32	12	47	5	4	93
	Kilka razy w roku	36	16	45	1	2	198
	W ogóle nie uczestniczy	29	9	56	1	5	199
Poglądy polityczne	Lewica	15	7	77		2	201
	Centrum	24	18	53	3	1	177
	Prawica	65	9	23	1	2	323
	Trudno powiedzieć	31	24	23	7	14	93

TABELA 2

		O każdym z wymienionych niżej ugrupowań proszę powiedzieć, czy budzi ono Pana(i) sympatię czy też niechęć? Prawo i Sprawiedliwość					Liczba osób
		Niechęć	Obojętność	Sympatia	Nie znam	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		52	9	36	1	2	847
Płeć	Mężczyźni	58	9	31	1	2	397
	Kobiety	47	9	41	1	2	450
Wiek	18–24 lata	72	4	20	3	2	85
	25–34	69	4	26	2		136
	35–44	56	11	31	1	2	163
	45–54	53	10	35	1	1	136
	55–64	37	11	49		2	126
	65 lat i więcej	40	10	45	0	4	201
Miejsce zamieszkania	Wieś	41	10	45	1	3	342
	Miasto do 19 999	52	12	32	2	2	116
	20 000 – 99 999	52	11	34	1	1	161
	100 000 – 499 999	66	4	26		3	126
	500 000 i więcej mieszk.	75	2	23			101
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	31	5	59		5	125
	Zasadnicze zawodowe	37	14	46	1	2	171
	Średnie	55	9	32	2	2	295
	Wyższe	71	7	22		0	255
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	73	6	20		1	122
	Średni personel, technicy	55	14	31			37
	Pracownicy adm.-biurowi	77	4	19			72
	Pracownicy usług	47	7	45		2	60
	Robotnicy wykwalifikowani	52	8	37		2	94
	Robotnicy niewykwalifik.	49	10	32		9	30
	Rolnicy	38	12	43	7		29
	Pracujący na własny rach.	69	11	18	2		38
	Bezrobotni	34	9	52	5		16
	Emeryci	38	10	48		3	212
	Renciści	36	15	43	3	3	47
	Uczniowie i studenci	75	2	13	6	3	43
	Zajmujący się domem i inni	35	10	55			46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	69	8	22		1	119
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	47	14	36	2	1	100
	sekt. prywat. poza rolnict.	67	4	27	0	2	239
	prywatnym gosp. rolnym	41	14	45			25
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	26	11	58	3	3	143
	Od 2000 do 2999 zł	46	10	44		0	154
	Od 3000 do 3999 zł	62	11	25		3	115
	Od 4000 do 5999 zł	67	4	28		1	109
	6000 zł i więcej	76	5	18		1	63
	Trudno powiedzieć	52	5	38	3	2	120
	Odmowa odpowiedzi	58	13	27		3	143
Ocena własnych war. mater.	Złe	34	6	51		8	61
	Średnie	45	11	40	1	2	317
	Dobre	60	7	31	1	1	468
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	30	2	67			38
	Raz w tygodniu	35	9	54		2	283
	1–2 razy w miesiącu	45	14	35	2	3	91
	Kilka razy w roku	56	10	30	2	2	213
	W ogóle nie uczestniczy	79	5	14		2	207
Poglądy polityczne	Lewica	87	3	9	1	0	209
	Centrum	62	13	24	0	1	188
	Prawica	30	5	64	0	0	336
	Trudno powiedzieć	39	22	27	2	10	97

TABELA 3

		O każdym z wymienionych niżej ugrupowań proszę powiedzieć, czy budzi ono Pana(i) sympatię czy też niechęć? Konfederacja WiN					Liczba osób
		Niechęć	Obojętność	Sympatia	Nie znam	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		42	15	31	8	4	793
Płeć	Mężczyźni	41	12	39	5	3	385
	Kobiety	43	17	25	11	5	408
Wiek	18–24 lata	55	15	28	1	2	75
	25–34	50	8	34	4	3	130
	35–44	45	12	34	6	2	160
	45–54	39	19	29	9	3	122
	55–64	33	18	37	7	5	117
	65 lat i więcej	37	16	27	13	7	189
Miejsce zamieszkania	Wieś	36	16	33	11	4	318
	Miasto do 19 999	32	17	33	10	8	110
	20 000 – 99 999	43	19	29	6	3	146
	100 000 – 499 999	53	6	32	6	3	124
	500 000 i więcej mieszk.	60	9	29		3	95
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	28	20	24	18	9	105
	Zasadnicze zawodowe	34	17	36	9	4	167
	Średnie	40	15	34	8	4	276
	Wyższe	57	10	29	2	1	244
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	57	10	29	1	2	116
	Średni personel, technicy	39	22	38	1		34
	Pracownicy adm.-biurowi	66	9	20	2	2	68
	Pracownicy usług	41	13	28	11	7	57
	Robotnicy wykwalifikowani	31	10	53	5	2	92
	Robotnicy niewykwalifik.	31	29	24	10	6	24
	Rolnicy	27	17	38	12	7	27
	Pracujący na własny rach.	38	14	44	4		37
	Bezrobotni	52	5	19	17	7	16
	Emeryci	36	16	30	12	6	199
	Renciści	38	20	20	12	10	44
	Uczniowie i studenci	60	9	25	3	3	41
	Zajmujący się domem i inni	28	24	31	16		39
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	51	13	29	2	4
spółce właścicieli prywatnych i państwa		41	14	37	7	1	99
sekt. prywat. poza rolnict.		46	12	34	5	3	220
prywatnym gosp. rolnym		26	14	46	6	7	25
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	26	21	34	13	6	126
	Od 2000 do 2999 zł	38	18	29	9	5	139
	Od 3000 do 3999 zł	43	10	39	6	2	116
	Od 4000 do 5999 zł	50	10	33	4	3	102
	6000 zł i więcej	58	12	27	3		58
	Trudno powiedzieć	36	12	35	13	4	111
	Odmowa odpowiedzi	54	15	23	3	5	140
Ocena własnych war. mater.	Złe	30	24	23	9	13	50
	Średnie	40	17	29	9	5	297
	Dobre	45	12	34	7	2	447
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	25	18	27	24	6	32
	Raz w tygodniu	34	17	36	10	4	258
	1–2 razy w miesiącu	33	17	35	8	7	88
	Kilka razy w roku	42	14	35	6	3	203
	W ogóle nie uczestniczy	62	10	20	5	4	197
Poglądy polityczne	Lewica	74	10	10	4	1	193
	Centrum	43	19	29	8	1	175
	Prawica	26	12	52	6	3	311
	Trudno powiedzieć	29	20	17	19	16	99

TABELA 4

		O każdym z wymienionych niżej ugrupowań proszę powiedzieć, czy budzi ono Pana(i) sympatię czy też niechęć? Polska 2050 Szymona Hołowni					Liczba osób
		Niechęć	Obojętność	Sympatia	Nie znam	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		36	16	40	4	4	783
Płeć	Mężczyźni	41	14	39	3	3	377
	Kobiety	32	18	41	5	4	406
Wiek	18–24 lata	34	17	42	5	2	73
	25–34	43	11	40	3	3	126
	35–44	36	17	41	3	2	150
	45–54	29	18	44	5	3	123
	55–64	41	14	37	3	5	122
	65 lat i więcej	35	16	39	4	6	189
Miejsce zamieszkania	Wieś	45	14	33	5	4	327
	Miasto do 19 999	33	16	43	4	4	111
	20 000 – 99 999	30	21	42	4	3	142
	100 000 – 499 999	27	13	52	3	4	114
	500 000 i więcej mieszk.	33	15	48		4	88
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	42	19	22	9	8	107
	Zasadnicze zawodowe	40	17	34	5	4	167
	Średnie	36	14	43	3	4	279
	Wyższe	31	16	50	1	1	229
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	33	16	49		2	109
	Średni personel, technicy	42	18	40			36
	Pracownicy adm.-biurowi	23	18	55	1	3	62
	Pracownicy usług	23	20	45	4	8	52
	Robotnicy wykwalifikowani	45	13	39	1	2	89
	Robotnicy niewykwalifik.	46	15	20	13	6	28
	Rolnicy	49	13	28	7	4	28
	Pracujący na własny rach.	28	14	54	2	2	37
	Bezrobotni	47	5	29	12	7	16
	Emeryci	39	14	38	3	6	204
	Renciści	28	25	33	9	4	42
	Uczniowie i studenci	35	10	43	9	3	40
	Zajmujący się domem i inni	45	25	22	8		39
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	33	17	46	1	2	107
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	39	17	39	3	2	97
	sekt. prywat. poza rolnict.	32	14	47	3	4	215
	prywatnym gosp. rolnym	54	15	27		4	25
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	39	20	30	9	3	128
	Od 2000 do 2999 zł	33	19	42	2	4	139
	Od 3000 do 3999 zł	33	15	46	2	5	109
	Od 4000 do 5999 zł	37	13	46		4	99
	6000 zł i więcej	33	9	58			60
	Trudno powiedzieć	47	15	23	11	4	108
	Odmowa odpowiedzi	32	16	47	1	5	139
Ocena własnych war. mater.	Złe	57	18	10	4	10	54
	Średnie	32	19	42	4	3	292
	Dobre	36	13	43	4	3	437
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	55	13	18	12	1	34
	Raz w tygodniu	44	17	31	4	3	257
	1–2 razy w miesiącu	25	18	49	5	4	87
	Kilka razy w roku	36	15	43	2	5	202
	W ogóle nie uczestniczy	29	13	50	3	5	190
Poglądy polityczne	Lewica	19	13	65	1	1	186
	Centrum	23	22	49	4	2	169
	Prawica	59	10	25	4	3	320
	Trudno powiedzieć	26	24	29	8	12	94

TABELA 5

		O każdym z wymienionych niżej ugrupowań proszę powiedzieć, czy budzi ono Pana(i) sympatię czy też niechęć? Polskie Stronnictwo Ludowe					Liczba osób
		Niechęć	Obojętność	Sympatia	Nie znam	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		30	25	36	4	5	696
Płeć	Mężczyźni	35	22	36	3	4	340
	Kobiety	26	27	36	4	6	356
Wiek	18–24 lata	26	33	27	12	2	59
	25–34	42	27	23	2	6	103
	35–44	35	25	33	3	4	136
	45–54	24	29	36	5	6	107
	55–64	26	25	41	3	5	106
	65 lat i więcej	26	17	48	3	6	185
Miejsce zamieszkania	Wieś	33	24	34	5	5	289
	Miasto do 19 999	27	24	42	2	5	101
	20 000 – 99 999	22	31	38	5	4	126
	100 000 – 499 999	29	27	36	3	5	96
	500 000 i więcej mieszk.	38	17	38	1	6	84
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	29	24	32	6	9	101
	Zasadnicze zawodowe	27	22	41	4	5	156
	Średnie	29	27	34	5	4	237
	Wyższe	34	25	37	0	4	202
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	35	28	31	1	4	93
	Średni personel, technicy	39	29	32			31
	Pracownicy adm.-biurowi	29	22	44		5	56
	Pracownicy usług	18	32	31	7	13	44
	Robotnicy wykwalifikowani	37	24	36		3	77
	Robotnicy niewykwalifik.	36	24	21	7	13	26
	Rolnicy	38	19	37	7		27
	Pracujący na własny rach.	23	35	32	2	8	28
	Bezrobotni	35	17	28	5	15	14
	Emeryci	25	20	48	2	5	189
	Renciści	30	20	38	10	1	44
	Uczniowie i studenci	29	21	28	19	3	35
	Zajmujący się domem i inni	33	39	16	10	2	31
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	32	25	37	2	4
spółce właścicieli prywatnych i państwa		34	31	27	3	4	79
sekt. prywat. poza rolnict.		30	27	34	2	7	184
prywatnym gosp. rolnym		43	24	33			22
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	21	30	35	8	6	112
	Od 2000 do 2999 zł	34	20	41	2	3	137
	Od 3000 do 3999 zł	34	17	44		4	106
	Od 4000 do 5999 zł	31	23	40		6	87
	6000 zł i więcej	35	32	32	1		45
	Trudno powiedzieć	33	20	28	11	8	101
	Odmowa odpowiedzi	26	33	33	2	5	108
Ocena własnych war. mater.	Złe	33	24	19	6	18	50
	Średnie	27	24	41	4	4	270
	Dobre	32	25	36	3	4	377
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	51	16	29	4		33
	Raz w tygodniu	31	25	35	4	5	233
	1–2 razy w miesiącu	23	24	43	6	4	80
	Kilka razy w roku	27	27	37	2	6	172
	W ogóle nie uczestniczy	33	24	35	3	5	165
Poglądy polityczne	Lewica	27	22	49	1	2	166
	Centrum	16	35	41	3	4	140
	Prawica	41	20	33	3	3	284
	Trudno powiedzieć	28	26	19	11	16	91

TABELA 6

		O każdym z wymienionych niżej ugrupowań proszę powiedzieć, czy budzi ono Pana(i) sympatię czy też niechęć? Nowa Lewica					Liczba osób
		Niechęć	Obojętność	Sympatia	Nie znam	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		38	18	28	11	5	757
Płeć	Mężczyźni	47	16	26	7	4	365
	Kobiety	29	20	29	15	6	391
Wiek	18–24 lata	39	23	25	11	2	68
	25–34	44	15	29	6	5	120
	35–44	41	19	24	9	7	146
	45–54	32	25	28	11	4	114
	55–64	40	17	28	12	3	118
	65 lat i więcej	33	15	30	15	6	191
Miejsce zamieszkania	Wieś	42	16	21	17	5	321
	Miasto do 19 999	37	21	24	9	9	104
	20 000 – 99 999	34	24	29	11	3	137
	100 000 – 499 999	32	17	41	6	4	110
	500 000 i więcej mieszk.	37	18	38	2	5	85
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	40	11	14	26	10	118
	Zasadnicze zawodowe	36	20	25	14	5	161
	Średnie	39	20	29	8	4	260
	Wyższe	36	20	35	5	4	218
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	36	21	35	4	5	103
	Średni personel, technicy	45	20	20	8	6	34
	Pracownicy adm.-biurowi	34	19	37	8	1	61
	Pracownicy usług	36	22	29	6	6	50
	Robotnicy wykwalifikowani	46	16	25	8	5	86
	Robotnicy niewykwalifik.	49	15	15	12	9	29
	Rolnicy	38	16	19	19	7	27
	Pracujący na własny rach.	43	23	26	8		33
	Bezrobotni	55	25	7	13		13
	Emeryci	33	15	32	13	6	201
	Renciści	28	17	23	27	5	46
	Uczniowie i studenci	37	15	31	14	3	38
	Zajmujący się domem i inni	41	28	10	17	4	37
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	38	18	30	9	6
spółce właścicieli prywatnych i państwa		44	21	23	7	4	91
sekt. prywat. poza rolnict.		39	19	31	7	4	201
prywatnym gosp. rolnym		46	18	21	10	4	24
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	33	22	19	22	5	125
	Od 2000 do 2999 zł	40	19	25	12	3	138
	Od 3000 do 3999 zł	34	17	38	6	5	106
	Od 4000 do 5999 zł	39	10	42	7	2	102
	6000 zł i więcej	33	17	45	4	1	55
	Trudno powiedzieć	46	15	16	14	10	108
	Odmowa odpowiedzi	38	25	22	8	7	123
Ocena własnych war. mater.	Złe	38	20	9	22	11	52
	Średnie	38	20	25	12	5	285
	Dobre	37	17	32	10	4	420
Udział w prakt. Religijnych	Kilka razy w tygodniu	62	6	18	9	5	37
	Raz w tygodniu	42	19	19	14	5	251
	1–2 razy w miesiącu	28	21	30	14	6	83
	Kilka razy w roku	35	19	29	12	4	190
	W ogóle nie uczestniczy	36	16	38	6	5	184
Poglądy polityczne	Lewica	13	16	62	6	2	181
	Centrum	25	29	29	14	3	153
	Prawica	65	10	13	9	3	317
	Trudno powiedzieć	27	25	9	22	16	92

TABELA 7

		O każdym z wymienionych niżej ugrupowań proszę powiedzieć, czy budzi ono Pana(i) sympatię czy też niechęć? Partia Razem					Liczba osób
		Niechęć	Obojętność	Sympatia	Nie znam	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		25	20	20	30	5	744
Płeć	Mężczyźni	32	18	19	25	6	357
	Kobiety	19	21	21	34	5	387
Wiek	18–24 lata	17	22	30	29	2	68
	25–34	41	16	20	20	3	120
	35–44	27	20	17	32	4	145
	45–54	18	26	25	26	6	113
	55–64	26	19	14	30	11	115
	65 lat i więcej	20	18	19	37	6	184
Miejsce zamieszkania	Wieś	25	17	13	39	6	316
	Miasto do 19 999	17	20	25	31	6	105
	20 000 – 99 999	22	27	20	27	5	133
	100 000 – 499 999	28	20	27	21	5	106
	500 000 i więcej mieszk.	34	19	32	11	3	83
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	16	15	13	47	9	113
	Zasadnicze zawodowe	19	20	16	38	6	160
	Średnie	27	19	21	28	5	263
	Wyższe	31	23	25	17	4	209
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	36	21	27	9	6	102
	Średni personel, technicy	35	30	13	19	4	31
	Pracownicy adm.-biurowi	26	15	30	26	2	64
	Pracownicy usług	15	19	24	33	9	52
	Robotnicy wykwalifikowani	32	18	17	25	7	83
	Robotnicy niewykwalifik.	38	22	9	28	4	26
	Rolnicy	9	12	12	53	13	29
	Pracujący na własny rach.	22	32	12	28	6	29
	Bezrobotni	37	14	5	40	4	15
	Emeryci	21	18	19	35	6	193
	Renciści	13	18	21	48		45
	Uczniowie i studenci	23	11	32	31	3	39
	Zajmujący się domem i inni	17	31	9	39	5	35
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	28	21	24	19	8
spółce właścicieli prywatnych i państwa		31	20	21	25	2	93
sekt. prywat. poza rolnict.		30	20	21	23	6	199
prywatnym gosp. rolnym		13	14	10	48	15	25
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	17	20	14	45	5	128
	Od 2000 do 2999 zł	19	21	26	30	4	136
	Od 3000 do 3999 zł	26	24	23	21	7	98
	Od 4000 do 5999 zł	26	15	31	24	5	97
	6000 zł i więcej	36	21	26	16	1	52
	Trudno powiedzieć	29	13	14	36	8	111
	Odmowa odpowiedzi	30	25	13	25	7	122
Ocena własnych war. mater.	Złe	26	20	7	34	12	53
	Średnie	22	21	19	33	5	284
	Dobre	27	19	22	27	5	408
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	29	4	13	47	6	37
	Raz w tygodniu	26	22	12	34	6	242
	1–2 razy w miesiącu	21	21	21	30	8	84
	Kilka razy w roku	26	20	21	28	5	188
	W ogóle nie uczestniczy	24	18	31	24	3	180
Poglądy polityczne	Lewica	16	21	43	18	2	169
	Centrum	19	29	20	29	3	153
	Prawica	37	14	11	33	4	303
	Trudno powiedzieć	17	14	7	46	15	106

TABELA 8

		O każdym z wymienionych niżej ugrupowań proszę powiedzieć, czy budzi ono Pana(i) sympatię czy też niechęć? Suwerenna Polska					Liczba osób
		Niechęć	Obojętność	Sympatia	Nie znam	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		39	21	18	17	5	737
Płeć	Mężczyźni	45	17	20	13	5	364
	Kobiety	34	24	17	19	5	374
Wiek	18–24 lata	41	34	8	16	2	58
	25–34	46	18	15	17	5	117
	35–44	40	22	15	19	4	142
	45–54	43	24	15	13	5	116
	55–64	35	20	27	12	5	113
	65 lat i więcej	35	15	24	20	7	191
Miejsce zamieszkania	Wieś	34	19	21	21	5	308
	Miasto do 19 999	36	22	20	14	9	104
	20 000 – 99 999	40	24	18	15	3	137
	100 000 – 499 999	42	26	12	14	6	98
	500 000 i więcej mieszk.	58	13	13	11	4	90
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	23	20	18	30	8	106
	Zasadnicze zawodowe	33	20	25	17	5	160
	Średnie	38	23	18	15	6	251
	Wyższe	54	19	14	11	2	220
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	64	14	14	6	2	112
	Średni personel, technicy	43	30	17	6	4	30
	Pracownicy adm.-biurowi	50	22	10	17	2	59
	Pracownicy usług	23	26	21	21	8	48
	Robotnicy wykwalifikowani	34	19	25	17	6	82
	Robotnicy niewykwalifik.	33	29	8	15	15	24
	Rolnicy	21	19	33	24	4	26
	Pracujący na własny rach.	48	18	10	15	8	35
	Bezrobotni	45	5	30	19		16
	Emeryci	35	14	24	20	7	203
	Renciści	33	24	21	22		42
	Uczniowie i studenci	45	30	3	19	3	31
	Zajmujący się domem i inni	23	43	10	20	3	29
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	52	22	11	8	6	100
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	37	25	15	20	3	87
	sekt. prywat. poza rolnict.	44	18	17	16	5	206
	prywatnym gosp. rolnym	23	18	36	20	4	24
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	20	28	23	21	7	115
	Od 2000 do 2999 zł	43	18	20	15	4	140
	Od 3000 do 3999 zł	45	15	23	12	5	110
	Od 4000 do 5999 zł	46	14	19	17	4	97
	6000 zł i więcej	64	14	14	8		57
	Trudno powiedzieć	36	22	17	19	7	99
	Odmowa odpowiedzi	39	27	10	18	6	120
Ocena własnych war. mater.	Złe	21	21	17	23	17	51
	Średnie	35	22	20	17	5	278
	Dobre	45	19	17	15	3	408
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	23	8	24	38	8	36
	Raz w tygodniu	27	23	28	18	4	240
	1–2 razy w miesiącu	35	28	15	15	7	76
	Kilka razy w roku	41	27	14	12	5	173
	W ogóle nie uczestniczy	60	10	10	15	5	197
Poglądy polityczne	Lewica	60	16	7	14	2	179
	Centrum	44	31	11	12	2	149
	Prawica	29	16	35	16	4	296
	Trudno powiedzieć	28	22	6	30	14	97